

Lausunnon pääsanomat:

- Suomen myönteinen kanta REPowerEU-suunnitelmaan varauksella, että EU:n 55-valmiuspaketin tavoitteita ja ilmastotavoitteita ei pitkällä aikavälillä vaaranneta, on BIOS-tutkimusyksikön mielestä perusteltu.
 - Suomen tulisi asettaa energiansäästöissä komission suositusta (-13 %) kovempi kansallinen tavoite.
 - Sähköistyminen ja kulutuksen vähentäminen ovat tavoitteita, jotka on kyettävä toteuttamaan yhtä aikaa, eivätkä ne oikein toteutettuna vaaranna toisiaan.
 - Energiansäästötoimet eivät voi perustua pelkästään valistukseen, vaan sekä kansallisesti että EU-tasolla valmisteltava myös verotuksellisia keinoja.
 - Uusiutuvien energialähteiden lisääminen ei saa johtaa biomassajakeiden ylikäyttöön; kestävästi tuotetuilla biomassoilla on dynaaminen mutta ehdoton maksimimäärä.
 - EU-tasolla tarvitaan edelleen parempaa talous- ja investointipoliittista koordinaatiota, jotta tulevien vuosien siirtymäpolitiikka voi saavuttaa sille asetetut tavoitteet.
-

Kiitämme mahdollisuudesta lausua eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle Euroopan komission valmistelemasta REPowerEU-ohjelmasta, sen tavoitteista ja ehdotetuista toimenpiteistä, ekologisen jälleenrakennuksen näkökulmasta.

REPowerEU-suunnitelman tavoitteet

Suomen myönteinen kanta REPowerEU-suunnitelmaan varauksella, että EU:n 55-valmiuspaketin tavoitteita ja ilmastotavoitteita ei pitkällä aikavälillä vaaranneta, on BIOS-tutkimusyksikön mielestä perusteltu.

Koska energiariippuvuuden katkaiseminen Venäjästä on tehtävä nopeasti, tässä tilanteessa on jokseenkin välttämätöntä turvautua toimenpiteisiin, jotka sinällään ovat pidemmän ajan päästövähennystavoitteiden vastaisia. Niiden osalta tulee varmistua siitä, että vihreää siirtymää tulevana vuosina viivyttäviä polkuriippuvuuksia ei synny ja toimenpiteistä aiheutuvaa takamatkaa kiritään umpeen kovemmilla päästötoimilla jatkossa.

Suomen tulisi tukea määrätietoisesti REPowerEU-suunnitelman energiansäästöön ja fossiilisten polttoaineiden nopeaan korvaamiseen liittyviä aloitteita. Koska Suomen per capita energia- ja luonnonvarakulutus on EU:n korkeimpia, Suomen tulee asettaa esimerkiksi energiansäästöissä komission suositusta (-13 %) kovempi kansallinen tavoite.

BIOS-tutkimusyksikkö muistuttaa, että sähköistyminen ja kulutuksen vähentäminen ovat tavoitteita, jotka on kyettävä toteuttamaan yhtä aikaa, eivätkä ne oikein toteutettuna vaaranna toisiaan. Polttamattoman sähköntuotannon tulee korvata ensisijaisesti runsaspäästöistä energiantuotantoa, ja kulutusvähennysten tulee kohdentua myös ensisijaisesti runsaspäästöiseen tuotantoon. Verotuksellisten keinojen avulla on varmistettava, että sähköistyminen ja energiatehokkuustoimet todella vähentävät päästöjä, eivätkä mitätöidy rebound-efektien kautta.

REPowerEU-suunnitelman toimeenpano

Energiansäästötoimet eivät voi perustua pelkästään valistukseen, vaan sekä kansallisesti että EU-tasolla on alettava valmistella laajempaa toimenpidekokonaisuutta, jossa myös verotukselliset keinot ovat mukana.

Uusiutuvien energialähteiden lisääminen on kannatettavaa, mutta se ei saa johtaa biomassajakeiden ylikäyttöön; kestävästi tuotetuilla biomassoilla on dynaaminen mutta ehdoton maksimimäärä. Biomassan tuonnin kestävyyskriteereitä on tarkistettava ja tiukennettava.

Suomen tulisi suhtautua myönteisesti EU:n aurinkovoiman Solar Strategyyn ja edistää aurinkoenergiaa myös kansallisesti.

Toistaiseksi REPowerEU-suunnitelman rahoitus vaikuttaa pirstaleiselta eikä esitetyistä laskelmista käy ilmi, onko rahoitusvolyymi riittävä tarvittavien toimenpiteiden aikaansaamiseksi.

EU-tasolla tarvitaan edelleen parempaa talous- ja investointipoliittista koordinaatiota, jotta tulevien vuosien siirtymäpolitiikka voisi saavuttaa sille asetetut tavoitteet. Esimerkiksi päästökauppaa tulee jatkuvasti kehittää johdonmukaisesti siten, ettei yksittäisten rahoitustarpeiden vuoksi poiketa aiemmin sovitusta linjasta.

EU:n yhteisvelan laajempi käyttö siirtymäpolitiikan rahoituksessa jatkossa voisi olla hyvä tapa vähentää edellä mainittua pirstaleisuutta. Määrittämällä rahoituksen käytön ehdot EU:n ja jäsenvaltioiden yhteistoiminnassa siten, että niillä mahdollistettavat investoinnit aidosti tukevat johdonmukaista siirtymäpolitiikkaa, yhteisrahoitukseen yleensä liitetyt tehottomuusongelmat voidaan ratkaista. Koska siirtymäpolitiikan ratkaisut välttämättä ovat osaltaan ylikansallisia, myös ylikansallista rahoitusta tarvitaan niiden toteuttamiseksi.

Kunnioittavasti,

BIOS-tutkimusyksikkö

Lisätietoja:

Ekonomisti, tutkija Jussi Ahokas

jussi.ahokas@bios.fi

044-9481484

BIOS on itsenäinen monitieteinen tutkimusyksikkö, joka tutkii ympäristö- ja resurssitekijöiden vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan – talouteen, politiikkaan, kulttuuriin – ja kehittää päättäjien ennakointikykyä. BIOS pyrkii tutkimustyöllään tukemaan ekologisen jälleenrakennuksen edellytyksiä Suomessa ja maailmassa.